

Utenrigsmelding nr. 66 / 1950. Det KLG. Utenrigsdepartment 8. nóvember 1950.

Bjarni Benediktsson – Stjórnámál – Utanríkisráðherra – Utanríkismál – Noregur – Osló - 1950

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

---

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Stjórnámálamaðurinn
Askja 2-12, Örk 1

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

DET KGL. UTEENRIKSDEPARTEMENT

Oslo, 8. november 1950.

FORTROLIG.

Den politiske situasjon.

dat 16/11-50
T a 13

Utenriksmelding nr. 66 /1950.

Legasjonen i Bern har i brev av 2. november 1950 innberettet følgende:

"Myndighetene i Sveits følger utviklingen i Indo-China med spent oppmerksomhet og med atskillig bekymring. Man mener at situasjonen i Indo-China politisk og militært innebærer langt større farer enn situasjonen i Korea.

Etter de opplysninger som foreligger er det ingen tvil om at det kommunistiske China yter Viet-Minh massiv assistanse i form av krigsmateriell av enhver art. Frankrikes stilling er vanskelig både militært og politisk. Skal franskmennene klare situasjonen, må de få omfattende hjelp fra U.S.A. i form av krigsmateriell.

Den amerikanske regjering sies å vise en viss tilbakeholdenhet da den ikke helt utbilliger Frankrikes politikk i Indo-China og heller ikke er sikker på at Frankrike, selv med amerikansk materiell, vil kunne klare situasjonen. Den franske regjering menes imidlertid ikke å ønske amerikanske tropper i Indo-China.

Man mener derfor her at man må se den ting i øynene at hele det sydøstlige Asia kan komme i kommunistenes hender i forholdsvis nær fremtid, og med situasjonen som den er i Siam, Burma, Malaya og til dels Indonesia, og med kineserne i Tibet, skulle kommunistene ha store sjanser for å kunne dominere hele Asia.

For noen måneder siden var man tilbøyelig til å mene at det var Europa som var Sovjet-Samveldets første og viktigste operasjonsfelt. I den senere tid er flere og flere militæreksperter begynt å helle til den oppfatning at det muligens er Asia som inntar førsteplassen i Sovjets politiske "strategi", og at Europa har inntatt annen-plassen.

Til grunn for resonnementet ligger slike betraktninger som

sjanser.

Det generelle bilde man her tegner av den politiske situasjon er således ikke lyst. Den offisielle oppfatning er at de demokratiske land må være på vakt sent og tidlig og alle steder."

For Utenriksministeren:

H. H. Jacobsen

P. Schöyner

DET KGL. UTENRIKSDEPARTEMENT

Oslo, 9. november 1950.

Forbundsrepublikkens
opprustning.FORTROLIG.*Den 14/11 50
Tak*
Utenriksmelding nr. 67 /1950.

Den Norske Misjon ved de Allierte Höykommisjon i Bonn
har i brev av 26. oktober 1950 innberettet følgende:

"Spørsmålet om en opprustning av den tyske Forbundsrepublikk og arten og omfanget av denne opprustning er, om ikke det betydligste, så i alle fall et av de viktigste spørsmål i den mellomfolkelige politikk. Mange vanskeligheter vil måtte overvinnes før saken finner sin endelige løsning. Kun én ting er klar nemlig at det ikke vil bli spørsmål om opprettelse av en tysk nasjonal armé med tysk generalstab under tysk kommando. Derimot ser det ut til nå at de vestallierte - uten hensyn til eventuelle russiske protester - vil gå med på at Forbundsrepublikken stiller kontingenter til en felles armé til forsvar av Vest-Europa. Frankrike, som i det lengste har mottatt seg enhver tysk opprustning, er nå - etter de vedtak som ble gjort i den franske nasjonalforsamling den 25. ds. - villig til, med visse forbehold, å gå med på at saken løses.

Hvordan stiller så tyskerne i Forbundsrepublikken seg til saken?

Før Koreakrigens utbrudd var de fleste tyskere avvisende like overfor tanken på en tysk opprustning. Uten hensyn til parti-farve erklærte de fleste at de hadde "fått nok av krigen", at de "ikke tålte å se uniformer", og at "alt soldatervesen var dem imot". Om deres erklæringer stemte overens med deres innerste overbevisning og den tyskerne gjennom generasjoner innpodede begeistring for militærvesenet, er et annet spørsmål. Mange har sikkert talt mot bedre viten når de like overfor utlendinger har villet demonstrere sin fredsvilje. For andre har derimot frykten for å irritere Sovjet-Samveldet vært et avgjørende moment når de tok

stilling mot en opprustning.

Men så kom krigen i Korea.

Frykten for at Vest-Tyskland kunne bli et annet Korea overbeviste mange om at et bedre og sterkere forsvar av Forbundsrepublikken var påkrevet, og at Elben, og ikke Rhinen, måtte bli den første forsvarslinje.

Forbundskansler Adenauer har personlig tatt initiativet til å skaffe et bedre forsvar av Forbundsrepublikken, delvis uten å rådføre seg med medlemmene av sin regjering. Det første resultat han oppnådde var en utvidelse av beredskapspolitiet (som ikke er underlagt Forbundsregjeringen, men de enkelte delstaters myndigheter) med 30.000 mann. Senere har Adenauer i et memorandum til den Allierte Höykommisjon reist spørsmålet om en tysk deltakelse i en felles armé til Vest-Europas forsvar. Dette memorandum er ennå ikke offentliggjort, men det ser ut til at Höykommisjonen på Adenauers oppfordring vil publisere memorandumets innhold. Etter at innenriksminister Heinemann gikk ut av regjeringen, antas det nå at regjeringen er enig med Adenauer i hans forsvarspolitik, og at denne også vil finne tilslutning i nasjonalforsamlingen, som, ifølge Adenauers uttalelser, skal treffe den endelige avgjørelse i saken.

Opposisjonen, særlig det sosialistiske parti, (SPD), har derimot tatt avgjort avstand fra Adenauers politikk. Både partiets formann, Dr. Schumacher, partiets nestformann, Ollenhauer, og formannen i Bundestags utenrikskomité, professor Carlo Schmid, har latt høre sitt uttrykksfulle: "Nein!".

Dr. Schumacher har senest uttalt seg om saken på en pressekonferanse den 24.ds. Han uttalte her at SPD kun på én betingelse kunne gå med på en deltakelse i Europas forsvar, nemlig at de angrebsaksiske land knyttet sin skjebne fast til tyskernes skjebne ("die unlösliche Verküppelung des agelsächsischen nationalen Schicksals mit dem deutschen Schicksal"). Han föyet imidlertid til at denne betingelse for tiden ikke er oppfylt, og at den antakelig på overskuelig tid ikke ville bli oppfylt. Han innrømmet at den planlagte utvidelse av de alliertes forsvarstiltak i Tyskland vil styrke forsvaret av Elbenlinjen, men mente at det ikke var tilstrekkelig. Tyskland ville kun bli et forsvarsområde for fremmede stater. At det tyske folk blir benyttet som redskap ("Material")

i fremmede staters hender, er ikke nok til å etablere det "skjebr fellesskap" som må kreves som betingelse for aktiv tysk deltakelse

Schumacher gjentok sin tidligere uttalte oppfatning at spørsmålet om en remilitarisering ikke er et administrativt eller lovgivningsspørsmål, men et forfatningsspørsmål, hvorfor han krevet avholdelse av nye valg. Tanken om en folkeavstemning godtar han ikke. Grunnloven inneholder ingen bestemmelser om opprettelse av militære institusjoner, og derfor kan en tysk kontingent ved Europa-arméen ikke opprettes uten grunnlovsendring.

Schumacher er mot opprettelsen av et "Sicherheitsamt" eller en administrasjonsgren som skulle føre forhandlinger med den Allierte Höykommissjon angående utvidelse av de allierte troppestyrker i Tyskland, da dette før eller siden ville føre til opprettelse av et "Sicherheitsministerium". Derimot foreslår han et kompromiss i spørsmålet om beredskapspolitiet skal være underlagt Forbundsregjeringen eller delstatenes regjeringer. Etter opplysninger som nå foreligger, ser det forøvrig ut til at delstatene av budsjettmessige hensyn vil innskrenke utvidelsen av beredskapspolitiet fra 30.000 til 10.000 mann.

Professor Carlo Schmid er nylig kommet med en uttalelse som har vakt sterk kritikk. Han uttalte forleden dag i München: "Hvis vi ikke er sterke nok til å stanse et russisk angrep ved Elben, vil vi heller bli bolsjevisert i hele hus enn som krøplinger i jordhull". Ved samme anledning uttalte han: "Den betingelsesløse kapitulasjon var dum, men en betingelsesløs opprustning er ikke klokere". Carlo Schmid er berømt for sitt vidd, og tyske politikere er ofte uforsiktige i sine uttalelser. Forbundskansler Adenauer har derfor sagt at han gruer seg for å åpne mandagsavisene når han tenker på hva hans regjeringskolleger kan ha uttalt i sine søndagstaler rundt om i landet.

Fra tysk side vil det bli oppfattet som en differensiering at de ikke skal få opprette en egen nasjonal armé ved siden av kontingenten til Europa-arméen, og ved første gunstige anledning vil de sikkert søke å få rettet herpå."

For Utenriksministeren:

F. Th. Jacobsen

Per Schöyner

Torgeir Anderssen-Pysst

Norges minister

med venlig hilsen

Reykjavik

16.11.50